Electronic scientific edition "Efektyvna ekonomika" included in the list of research and professional publications of Ukraine on economics

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ДКС Центр Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

№ 12, 2017

О. М. Савицька,
кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, Факультет менеджменту та маркетингу, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, Україна
М. І. Гафтуняк,
бакалавр кафедри менеджменту, Факультет менеджменту та маркетингу, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ

Olena M. Savytska,
Ph.D., Associate Professor of Department of Management, Department of Management and Marketing, National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute", Kyiv, Ukraine
Mariia I. Haftuniak,
bachelor of Department of Management, Department of Management and Marketing, National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute", Kyiv, Ukraine

PROVIDING THE ECONOMIC STABILITY OF THE INDUSTRIAL ENTERPRISE IN THE CONTEXT OF IMPROVING OF FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY MANAGEMENT

У статті представлено результати наукового дослідження забезпечення економічної стійкості підприємства (на прикладі ПАТ «МХП») в контексті удосконалення управління фінансово-економічною безпекою у змінних умовах зовнішнього середовища. Представлено: загальну характеристику діяльності промислового підприємства; результати комплексного оцінювання складових його економічної стійкості протягом 2012 - 2016 рр. та виявлення впливу, що здійснює кожен зі складових зокрема. Визначено основні проблеми у фінансовій підсистемі економічної стійкості та розроблено організаційно-економічний план заходів забезпечення фінансової стійкості та управління фінансово-економічною безпекою загалом, що включає зміну конкретних показників фінансової стійкості. За умов реалізації розроблених організаційно-економічних заходів щодо фінансово-економічної безпеки прогнозовано: збільшення обсягу власного капіталу та чистого прибутку; зниження суми поточних зобов'язань.

The article presents the results of scientific research on ensuring the economic stability of the enterprise (for example, PJSC "MHP") in the context of improving the management of financial and economic security in changing environmental conditions. Presented: general characteristic of activity of the industrial enterprise; the results of complex evaluation of the components of its economic stability during 2012 - 2016 and the identification of the influence exercised by each of the components in particular. The main problems in the financial stability subsystem were determined and the organizational and economic plan of measures for ensuring financial stability and financial and economic security management in general was developed, which includes the change of specific indicators of financial stability. Under the conditions of implementation of the developed

organizational and economic measures on financial and economic security, it is forecasted: an increase in the volume of own capital and net profit; decrease in the amount of current liabilities.

Ключові слова: *економічна стійкість, інтегральний показник стійкості розвитку підприємства, заходи організаційно-економічного забезпечення фінансової стійкості, економічна безпека, управління фінансово-економічною безпекою.*

Keywords: *economic stability, integral indicator of stability, measures of organizational and economic ensuring of financial stability, economic security, management of financial and economic security.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Економічна безпека – це стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз, забезпечувати високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі і характеризує здатність національної економіки до сталого та збалансованого зростання [1; 2, с. 175]. Тому, актуального значення для суб'єктів підприємництва, як складової національної економіки, набуває питання управління фінансово-економічною безпекою та забезпечення економічної стійкості у змінних умовах зовнішнього середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Вивченню стійкого розвитку підприємств та оцінюванння складових економічної стійкості, значну увагу приділяли вітчизняні вчені, а саме: Шамрін Р. В. [3], Карпінська М. М. [4], Поверляк Т. І. [5].

Значну увагу вивченню теоретико-методологічних підходів визначення стійкості економічних систем, стійкого розвитку та оцінки стійкості підприємства приділяли як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, серед яких: С. Н. Анохін, Х. С. Баранівська, Ю. М. Великий, С. В. Войтко, О. А. Гавриш, М. Г. Грещак, І. Є. Давидович, В. В. Дергачова, Л. Є. Довгань, П. Ю. Єрофєєв, М. З. Згуровський, В. Л. Іванов, С. Ковтун, С. В. Козловський, О. М. Колодізєв, А. Г. Коряков, О. С. Коцюба, Ю. Б. Кравчук, Н. А. Кульбака, Ю. В. Масленко, Г. А. Мохонько, К. М. Нужний, В. В. Семененко, С. Савлук, Н. Ткачук, А. М. Турило, Р. В. Фещур, Н. В. Шандова, Р. Ю. Шевчук, Дж. Шанк та ін [6].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розроблення плану заходів забезпечення економічної стійкості підприємства ПАТ «МХП» в контексті удосконалення управління його фінансово-економічною безпекою. Завданнями статті визначено: проведення діагностики економічної стійкості ПАТ «МХП»; розроблення заходів організаційно-економічного забезпечення економічної стійкості та управління фінансово-економічною безпекою; економічне обґрунтування доцільності реалізації запропонованих заходів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Публічне акціонерне товариство «Миронівський хлібопродукт» (далі ПАТ «МХП) – агропромислова компанія України (створена у 1998 р.), акції якої котируються на основному майданчику Лондонської фондової біржі з 2008 р. [7]. Компанія обробляє один з найбільших земельних банків в Україні (після компаній ПАТ «Укрлендфармінг» – 670 тис. га та ПАТ «Кернел Груп» – 390 тис. га): близько 370 тис. га у 14 областях України.

Основим напрямом діяльності підприємства є птахівництво та супутні виробництва (виробництво охолодженої курятини, продуктів швидкого харчування). На ринку птахівничої галузі України, ПАТ «МХП» займає лідируюче положення (див. рис. 1).

Рис. 1. Виробники курятини на ринку України (частка ринку, %) станом на перше півріччя 2017 р.

Примітка: сформовано авторами на основі [8]

Компанія експортує свою продукцію до 69 країн світу і є експортером курятини № 1 в Україні. Основними ринками є країни Близького Сходу, ЄС та Африки (див. рис. 2). У 2016 р. обсяг експорту компанії зріс до 189 939 тон готової продукції, що на 65335 тон більше ніж у 2015 р.

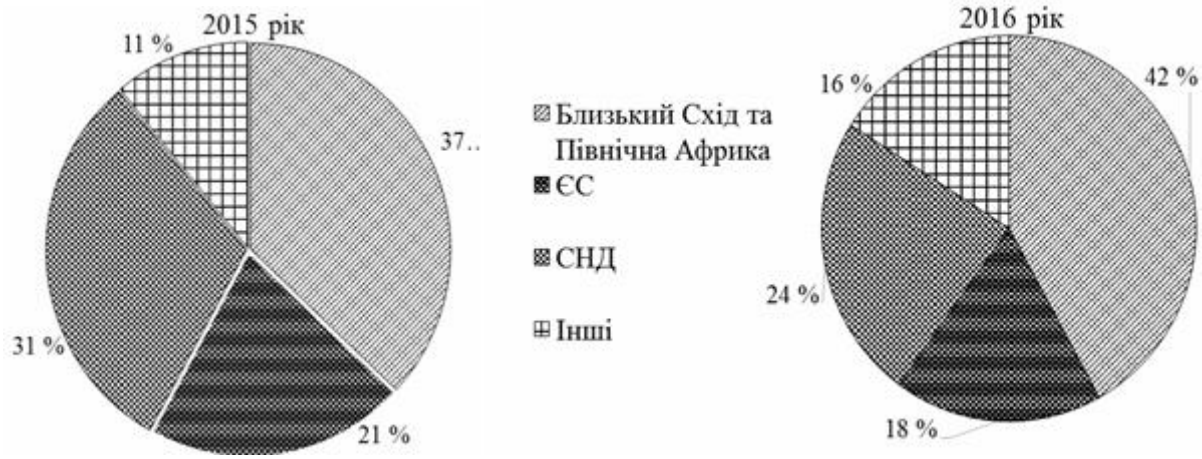

Рис. 2. Географія експорту ПАТ «МХП» за 2015 – 2016 рр., %

Примітка: сформовано авторами на основі [9]

За результатами наукового дослідження визначено, що ПАТ «МХП» – це провідний виробник м'яса в Україні та в Європі, один із найсильніших продуктових брендів в Україні, один з найбільших виробників зерна в Україні зі значним потенціалом зростання, найбільший виробник на ринку м'ясопереробки в Україні [7]. Основною стратегічною метою компанії є високі темпи зростання за всіма бізнес-напрямами.

Враховуючи вище зазначене, виявлено необхідність розроблення плану заходів забезпечення економічної стійкості підприємства ПАТ «МХП» в контексті удосконалення управління його фінансово-економічною безпекою.

Як відомо, *економічна стійкість підприємства* – це стан рівноваги всіх елементів економічної системи протягом певного періоду в часі [5, с. 27].

Карпінська М. М. зазначає, що: «визначення інтегрованої комплексної оцінки стійкого розвитку фінансово-виробничої системи включає такі основні етапи: збір, систематизація та аналітичне опрацювання інформації за обраний період для аналізу; вибір та обґрунтування системи показників, що використовуються для обчислення інтегрованої оцінки. Побудова карт оцінювання стійкості підприємства; вибір методики обчислення інтегрованої оцінки стійкості підприємства» [4, с. 141].

Для визначення інтегрованої оцінки економічної стійкості підприємства потрібно проаналізувати в динаміці зміну основних показників її складових (виробнича, управлінсько-організаційна, фінансова, соціальна, екологічна стійкості). Обчислені показники виражені в абсолютних і відносних величинах, мають різні одиниці виміру, крім того, вони можуть поліпшувати стан стійкого розвитку (стимулятори), або мати зворотну властивість

(дестимулятори). Тому, необхідною складовою оцінки економічної стійкості підприємства є процедура стандартизації отриманих показників, яка проводиться за наступною формулою:

$$p_{ij} = \frac{x_{ij}}{x_i}, \quad (1)$$

де x_{ij} – значення і-го показника у j-го елемента сукупності;

x_i – еталонне значення цього показника.

Для дестимуляторів p_{ij} обчислюється та використовується в розрахунках обернена величина.

Шамрін Р. В. визначає, що: «найкраще оцінювати ситуацію в порівнянні із середньозваженим рівнем по галузі. Використання методу галузевих показників припускає зіставлення підсумків діяльності підприємства з підсумками роботи інших суб'єктів ринку тієї ж галузі. За допомогою галузевих показників можна оцінити різного роду тенденції» [3, с. 105].

Розрахунок інтегрального значення стратегічної стійкості підприємства (I_j) обчислено як величину багатовимірної середньої за формулою:

$$I_j = \frac{1}{m} \cdot \sum_{i=1}^{m} p_{ij}, \quad (2)$$

де m – кількість показників;

p_{ij} – стандартизовані показники.

Для обґрунтування діапазонів зміни інтегрованої оцінки запропоновано використовувати шкалу карт стійкості підприємства, згідно з якою для ПАТ «МХП» виділяємо вісім рівнів економічної стійкості, які наведені в табл. 1. Кожному з цих рівнів відповідає свій діапазон зміни інтегрованої оцінки.

Таблиця 1.

Діапазони зміни інтегрованої оцінки стійкості підприємства [6]

№ рівня	Рівень стійкого розвитку системи	Діапазон зміни інтегрованої оцінки, %
1	Абсолютний	[90; 100]
2	Високий	[80; 89]
3	Нормальний	[70; 79]
4	Середній	[60; 69]
5	Слабкий	[50; 59]
6	Нестійкий	[40; 49]
7	Критичний	[30; 39]
8	Кризовий	[0; 29]

За обмеженості інформації про організаційно-управлінську та екологічну стійкості, інтегрована оцінка загального рівня економічної стійкості ПАТ «МХП» проведена за 3 складовими стійкості: виробнича, фінансова, соціальна.

Для досліджуваного підприємства було обрано 4 показника виробничої стійкості, які найбільш повно відображають стан його виробничої підсистеми.

Результати розподілу показників виробничої стійкості ПАТ «МХП» за видом показника та їх оцінювання представлено в табл. 2.

Таблиця 2.

Показники оцінки виробничої стійкості ПАТ «МХП» за 2012 – 2016 рр.

Показник	Вид	Нормативне	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.

	показника	значенняпоказника					
Фондовіддача	Стимулятор	1,152	1,481	1,152	0,765	0,991	1,081
Коефіцієнт зносу	Дестимулятор	0,271	0,279	0,271	0,041	0,079	0,086
Коефіцієнт оновлення	Стимулятор	0,260	0,216	0,260	0,485	0,295	0,192
Витрати на 1 грн реалізованої продукції	Дестимулятор	0,790	0,712	0,790	0,667	0,869	0,838

Примітка: розраховано авторами за даними звітності підприємства [10]

Для розрахунку стандартизованих значень наведено нормативні показники, які прийняті на рівні 2013 року (табл. 3).

Таблиця 3.
Стандартизовані значення показників виробничої стійкості ПАТ «МХП» за 2012 – 2016 рр.

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.
Фондовіддача	1,286	1,000	0,664	0,860	0,938
Коефіцієнт зносу	0,971	1,000	6,610	3,430	3,151
Коефіцієнт оновлення	0,831	1,000	1,865	1,135	0,738
Витрати на 1 грн реалізованої продукції	1,110	1,000	1,184	0,909	0,943

Примітка: розраховано авторами за даними звітності підприємства [10]

Для визначення комплексної/інтегрованої оцінки виробничої стійкості ПАТ «МХП використовуємо формулу 2 та розраховуємо значення показника виробничої стійкості за 2012 – 2016 рр. (табл. 3), інші розрахунки за 2013 – 2016 рр. представлено в табл. 4.

$$I^{o}_{2012} = \frac{1{,}286 + 0{,}971 + 0{,}831 + 1{,}11}{4} = 1{,}049$$

Таблиця 4.
Інтегральна оцінка виробничої стійкості ПАТ «МХП»

Показник	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік
Виробнича стійкість	1,049	1,000	2,581	1,584	1,443

Примітка: розраховано авторами за даними звітності підприємства [10]

Отже, виробнича стійкість ПАТ «МХП» знаходиться у діапазоні 1 – 1,6. Згідно з діапазоном зміни інтегрованої оцінки стійкості підприємства протягом 2012 – 2016 рр. рівень стійкого розвитку виробничої підсистеми досліджуваного підприємства визначено як позитивну тенденцію (за даними табл. 1).

Результати розподілу показників фінансової та соціальної стійкостей ПАТ «МХП» за видом показника (стимулятор/дестимулятор) та їх оцінювання представлено в табл. 5.

Таблиця 5.
Показники оцінки фінансової та соціальної стійкості ПАТ «МХП» за 2012 – 2016 рр.

Показник	Нормативне значення показника	Рік				
		2012	2013	2014	2015	2016
Фінансова стійкість						
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,425	0,467	0,425	0,090	0,039	0,065
Коефіцієнт фінансової залежності	2,352	2,143	2,352	11,094	25,716	15,273
Коефіцієнт фінансового ризику	1,352	1,143	1,352	10,094	24,716	14,273
Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0,281	0,204	0,281	-0,136	-0,072	-0,045
Коефіцієнт покриття	3,364	2,015	3,364	0,744	0,848	0,905
Соціальна стійкість						

Коефіцієнт плинності кадрів	0,012	0,004	0,012	0,015	0,006	0,001
Коефіцієнт стабільності кадрів	0,899	0,872	0,899	0,884	0,870	0,893
Середньорічна сума соціальних виплат в розрахунку на 1 працівника	17,687	14,921	17,687	21,885	16,795	12,059
Коефіцієнт якісного складу працівників	0,845	0,764	0,845	0,788	0,764	0,711
Коефіцієнт підготовки та перепідготовки кадрів	1	1	1	1	1	1

Примітка: розраховано авторами за даними звітності підприємства [10]

В табл. 6 представлено розрахункові стандартизовані значення інших показників стійкості ПАТ «МХП» за 2012 – 2016 рр. на основі згрупованих за ознаками стійкості показників діяльності підприємства, а саме: фінансової стійкості підприємства, соціальної/кадрової стійкості суб'єкта господарювання.

Таблиця 6.

Стандартизовані показники оцінки економічної стійкості ПАТ «МХП» за 2012 – 2016 рр.

Показник	Вид показника	Рік				
		2012	2013	2014	2015	2016
Фінансова стійкість						
Коефіцієнт фінансової незалежності	Стимулятор	1,098	1,000	0,212	0,091	0,154
Коефіцієнт фінансової залежності	Дестимулятор	1,098	1,000	0,212	0,091	0,154
Коефіцієнт фінансового ризику	Дестимулятор	1,183	1,000	0,134	0,055	0,095
Коефіцієнт маневрування власного капіталу	Стимулятор	0,725	1,000	-0,483	-0,256	-0,159
Коефіцієнт покриття	Стимулятор	0,599	1,000	0,221	0,252	0,269
Соціальна стійкість						
Коефіцієнт плинності кадрів	Дестимулятор	3,499	1,000	0,796	2,170	4,675
Коефіцієнт стабільності кадрів	Стимулятор	0,970	1,000	0,983	0,968	0,993
Середньорічна сума соціальних виплат в розрахунку на 1 працівника	Стимулятор	0,844	1,000	1,237	0,950	0,682
Коефіцієнт якісного складу працівників	Стимулятор	0,904	1,000	0,933	0,904	0,841
Коефіцієнт підготовки та перепідготовки кадрів	Стимулятор	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000

Примітка: розраховано авторами за даними звітності підприємства [10]

Визначено інтегральні показники стійкості 3 груп функціональних підсистем ПАТ «МХП» за 2012 – 2016 рр. за формулою 2 та представлено в табл. 7.

Таблиця 7.

Інтегральні показники стійкості функціональних підсистем ПАТ «МХП» за 2012 – 2016 рр.

Показник	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік
Виробнича стійкість	1,049	1,000	2,581	1,584	1,443
Фінансова стійкість	0,940	1,000	0,059	0,047	0,103
Соціальна стійкість	1,443	1,000	0,990	1,198	1,638

Примітка: розраховано авторами за даними звітності підприємства [10]

Аналізуючи отримані інтегральні показники складових економічної стійкості підприємства, можна виявити вплив, що здійснює кожен зі складових зокрема. У 2012 р. на рівень загальної стійкості ПАТ «МХП» найбільш позитивно вливає соціальна стійкість, яка становить 30,52 % від загальної стійкості підприємства.

Протягом 2013 – 2014 рр. спостерігається негативна тенденція зниження показників фінансової та соціальної стійкості. Тому найбільший вплив на рівень загальної стійкості ПАТ «МХП» у 2014 р. має показник виробничої стійкості, ваговий коефіцієнт якої складає 66,53 % від загальної стійкості підприємства.

Ваговий коефіцієнт фінансової стійкості ПАТ «МХП» має найменший рівень стійкого розвитку і становить у 2016 р. 3,22 % від загальної стійкості. Тенденція зниження показника фінансової стійкості відбувається з 2014 р., що вказує на існуючі проблеми у фінансовій діяльності підприємства протягом 2014 – 2016 рр.

Розрахунок інтегрального показника стійкості ПАТ «МХП» представлено на прикладі 2012 року як величину багатовимірної середньої:

$$I_{2012} = \frac{1{,}049 + 0{,}945 + 1{,}443}{3} = 1{,}146$$

Аналогічно проводився розрахунок інтегрального показника стійкості ПАТ «МХП» за 2013 – 2016 р. (табл. 8).

Таблиця 8.
Інтегральний показник стійкості ПАТ«МХП»

Показник	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік
Стійкість ПАТ «МХП»	1,146	1,000	1,210	0,943	1,061

Примітка: розраховано авторами за даними звітності підприємства [10]

Отже, основні проблеми на підприємстві ПАТ «МХП» за 2014 – 2016 рр. виявлено у фінансовій підсистемі. Діапазон зміни інтегрованої оцінки фінансової стійкості ПАТ «МХП» знаходяться на кризовому рівні з 2014 р.

Представлені пояснення відображають профіль полярності функціональних складових стійкості ПАТ «МХП» (рис. 3).

Для підприємства у 2016 р. визначено нормальний рівень його стійкого розвитку, але на рис. 3 видно, що функціональні складові розвинені нерівномірно.

Рис. 3. Профіль полярності економічної стійкості ПАТ «МХП» за 2016 рік
Примітка: розроблено авторами

Стійкий економічний розвиток суб'єктів підприємництва передбачає рівномірний рівень розвитку стійкості всіх його функціональних складових стійкості. Отже, ПАТ «МХП» доцільно спрямувати свої зусилля на вирівнювання трикутника (профілю полярності економічної стійкості підприємства), особливо звертаючи увагу на рівень фінансової стійкості та на підвищення інтегрального показника його економічної стійкості загалом.

Найбільш проблемною складовою економічної стійкості, що негативно впливає на рівень загальної стійкості ПАТ «МХП» є фінансова стійкість.

Для забезпечення нормального рівня фінансової стійкості, необхідна реалізація наступного плану заходів:

1. Підвищення окремих показників фінансової стійкості (коефіцієнт незалежності, коефіцієнт маневреності власного капіталу) та зниження фінансової залежності від позикових коштів і мінімізація фінансового ризику;

2. Підвищення показників платоспроможності (коефіцієнта поточної ліквідності та забезпечення позитивного значення робочого капіталу);

3. Зростання основних показників рентабельності.

Для здійснення запланованих заходів зміни показників фінансової стійкості, платоспроможності та рентабельності, необхідно:

- збільшити обсяг власного капіталу;

- забезпечити прибутковість діяльності підприємства;
- знизити суму поточних зобов'язань.

Отже, план організаційних заходів щодо покращення фінансової стійкості ПАТ «МХП» повинен включати зміну конкретних показників фінансової стійкості (табл. 9).

Таблиця 9.
План щодо необхідних змін показників фінансової стійкості ПАТ «МХП»

Пропозиція	Значення показника у 2016 р.	Рекомендоване значення	Економічна дія	Вартісне вираження економічної дії	Відносне вираження економічної дії
Підвищення показника фінансової незалежності	0,065	0,5	Збільшення власного капіталу	на 22506655 тис. грн.	на 663,65 %
Зниження показника фінансової залежності	15,273	2			
Підвищення показника покриття	0,905	1,5	Зменшення поточних зобов'язань	на 9633218,7	на 39,67 %
Підвищення показника рентабель-ності продукції	-3,379	0,1	Збільшення чистого прибутку	на 3480968,9	на 248,12 %

Примітка: розраховано авторами

Вважаємо за доцільне збільшення вартості власного капіталу підприємства до 25 898 001 тис. грн. і зменшення суми поточних зобов'язань до 14645595,3 тис. грн., що за прогнозом призведе до збільшення суми робочого капіталу і позитивно вплине на зміну інших коефіцієнтів фінансової стійкості: маневрування власного капіталу та мінімізації фінансового ризику.

Отже, за прогнозом: збільшення чистого прибутку компанії до 2481002,9 тис. грн призведе до підвищення показників рентабельності активів та власного капіталу ПАТ «МХП» (табл. 10).

Таблиця 10.
Вплив економічних дій (за прогнозом) на інші показники фінансової стійкості ПАТ «МХП»

Економічна дія	Вартісне вираження економічної дії	Відносне вираження економічної дії	Показники, на які впливає економічна дія	Значення показника у 2016 р.	Змінене значення показника
Збільшення чистого прибутку	на 3480968,9 тис. грн	на 348,12 %	Рентабельність активів	-1,931	6,72 %
			Рентабельність власного капіталу	-29,486	9,57
Збільшення власного капіталу	на 22506655 тис. грн.	на 763,65 %	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,464	-0,029
			Коефіцієнт фінансового ризику	14,273	1,497
Зменшення поточних зобов'язань	на 9633218,7	на 60,32 %	Робочий капітал	-2310421	7322797,7

Примітка: розраховано авторами

Розглянемо вплив реалізації плану заходів щодо забезпечення фінансової складової економічної стійкості на загальний рівень економічної стійкості ПАТ «МХП». Необхідно, провести інтегральну оцінку показника фінансової стійкості та проаналізувати вплив отриманого значення на зростання загального рівня економічної стійкості. Результати оцінки показників фінансової стійкості ПАТ «МХП» після реалізації плану заходів представлено в табл. 11.

Таблиця 11.
Показники оцінки фінансової стійкості ПАТ «МХП» після реалізація плану заходів забезпечення фінансової стійкості

Показник	Очікуване значення показника	Стандартизоване значення показника
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,5	1,176
Коефіцієнт фінансової залежності	2	1,176
Коефіцієнт фінансового ризику	1,497	0,903
Коефіцієнт маневрування власного капіталу	-0,029	-0,103
Коефіцієнт покриття	1,5	0,446

Примітка: розраховано авторами

Розрахуємо інтегральне значення фінансової стійкості з урахуванням зміни показників:

$$I = \frac{1{,}176 + 1{,}176 + 0{,}903 - 0{,}103 + 0{,}446}{5} = 0{,}72$$

Отже, у результаті реалізації плану заходів забезпечення фінансової стійкості, є можливість підвищити фінансову стійкість ПАТ «МХП» до значення 0,72, згідно табл. 1 таке значення показника означає нормальний рівень розвитку фінансової підсистеми підприємства. Зміна фінансової стійкості (за прогнозом) позитивно вплине на зміну загальної економічної стійкості ПАТ «МХП» (у 2016 р. показник становив 1,061), інтегральний показник якої наприкінці 2017 р. становитиме:

$$I = \frac{0{,}72 + 1{,}638 + 1{,}443}{3} = 1{,}276$$

Тобто після реалізації плану заходів забезпечення фінансової стійкості очікується підвищення рівня загальної економічної стійкості ПАТ «МХП» на 20,26 %. Графічна інтерпретація зміни фінансової складової економічної стійкості на 2017 р. (за прогнозом) представлена на рис. 4.

Рис. 4. Профіль полярності економічної стійкості ПАТ «МХП» після реалізації плану заходів забезпечення фінансової стійкості підприємства

Примітка: розроблено авторами

Враховуючи те, що «складовими економічної безпеки є: виробнича, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольча, соціальна, фінансова безпеки» [2, с. 175], вважаємо за доцільне провести додаткове дослідження у напрямі аналізу взаємозв'язків інших груп показників економічної стійкості, а саме: організаційно-управлінської стійкості, соціальної стійкості, екологічної стійкості підприємства.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Використана методика дослідження економічної стійкості дозволила виявити проблеми у фінансовій підсистемі підприємства. Діапазон зміни інтегрованої оцінки фінансової стійкості ПАТ «МХП» знаходяться на кризовому рівні з 2014 р. Для забезпечення нормального рівня фінансової стійкості визначено план заходів: підвищення окремих показників фінансової стійкості та показників платоспроможності, зростання основних показників рентабельності. За умов реалізації розроблених організаційно-економічних заходів щодо фінансово-економічної безпеки прогнозовано: збільшення обсягу власного капіталу на 2250665 тис. грн.; збільшення чистого прибутку на 3480968,9 тис. грн.; зниження суми поточних зобов'язань на 9633218,7 тис. грн.

Результати проведеного дослідження нададуть змогу промисловим підприємствам України використати на практиці запропоновану методику оцінювання економічної стійкості та розроблення плану заходів її забезпечення.

Список літератури.

1. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 року №1277 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.html.

2. Савицька О. М. Міжнародний і вітчизняний досвід оцінювання стану енергетичної безпеки країни в контексті управління економічною безпекою держави та суб'єктів господарювання / О. М. Савицька // Моніторинг, моделювання та менеджмент емерджентної економіки: Зб. наук. праць П'ятої Міжнародної науково-практичної конференції (наукове видання); Черкаси, 26-28 квітня 2016 р. / Редкол. : Соловйов В. М. (відп. за випуск) та ін. – Черкаси : Видавець О. М. Третяков, 2016. – С. 175 – 178.

3. Шамрін Р. В. Розробка методики оцінки економічної стійкості підприємств [Електронний ресурс] / Р. В. Шамрін // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – Випуск 4 (8). – С. 103 – 107. – Режим доступу: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2010/eco_2010_4/2010_4/103-107.pdf.

4. Карпінська М. М. Інтегрована оцінка виробничо-фінансової стійкості підприємства [Електронний ресурс] / М. М. Карпінська, В. М. Костриченко // Студентський вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – Випуск 2 (4) 2015. – С. 141 – 144. – Режим доступу: http://nuwm.edu.ua/images/content/radamv/Visnyk_4/38.pdf.

5. Поверляк Т. І. Визначення понять «економічна стабільність» та «економічна стійкість» / Т. І. Поверляк // Матеріали дев'ятої Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 24-26 січня 2012 року: Соціум. Наука. Культура. – Ч. 1. – Київ. – 2013. – С. 27-29.

6. Савицька О. М. Результати комплексного аналізу та оцінювання стійкості промислового підприємства в умовах формування концепції стійкого розвитку та управління витратами [Електронний ресурс] / О. М. Савицька, К. С. Заречна // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2016. – № 1. – Режим доступу до журналу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4740.

7. Офіційний сайт ПАТ «Миронівський хлібопродукт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mhp.com.ua/uk/operations/poultry.

8. ТОП-10 производителей курятины за I полугодие 2017 года (за данными Аграрного портала Latifundist.com, 04.09.2017 г.) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://latifundist.com/rating/top-10-proizvoditelej-kuryatiny-za-i-polugodie-2017-goda.

9. Нефінансовий звіт ПАТ «МХП» (звіт за новими стандартами GPI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.mhp.com.ua/library/file/gri-2016-ukr-final.pdf.

10. Офіційний сайт Державної установи «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://smida.gov.ua.

References.

1. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2013), "On approval of methodological recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine", available at: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm (Accessed 3 December 2017).

2. Savytska O. M. (2016) “International and domestic experience in assessing the state of energy security of the country in the context of managing the economic security of the state and economic entities”, *Monitorynh, modeliuvannia ta menedzhment emerdzhentnoi ekonomiky: Zb. nauk. prats' P'iatoi Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (naukove vydannia)* [Monitoring, simulation and management of the emerging economy], Cherkasy, Ukraine, pp. 175–178.

3. Shamrin, R.V. (2010), “Development of methodology for assessing the economic viability of enterprises”, *Visnyk Zaporiz'koho natsional'noho universytetu*, vol. 4(8), pp. 103–107, available at: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2010/eco_2010_4/2010_4/103-107.pdf (Accessed 3 December 2017).

4. Karpins'ka, M. M. (2015), “Integrated evaluation of production and financial viability of an enterprise”, *Students'kyj visnyk Natsional'noho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia*, [Online], vol. 2 (4), pp. 141–144, available at: http://nuwm.edu.ua/images/content/radamv/Visnyk_4/38.pdf (Accessed 3 December 2017).

5. Poverliak, T. I. (2012), “Definition of the concepts of “economic sustainability” and “economic stability”, *Materialy dev'iatoi Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii* [Materials of the ninth International scientific and practical internet conference], Kiev, Ukraine, pp. 27–29.

6. Savytska, O. M. and Zarechna, K. S. (2016), “The results of complex analysis and evaluation of stability of an industrial enterprise within the formation of concept of sustainable development and costs management”, *Elektronne naukove fakhove vydannia “Efektyvna ekonomika”* [Online], no. 1, available at: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4740 (Accessed 3 Dec 2017).

7. The official site of PJSC “Mironivsky Hliboproduct” (2017), available at: http://www.mhp.com.ua/uk/operations/poultry (Accessed 3 December 2017).

8. The main site about agribusiness (2017), *“TOP-10 chicken producers for the first half of 2017”*, available at: https://latifundist.com/rating/top-10-proizvoditelej-kuryatiny-za-i-polugodie-2017-goda (Accessed 3 December 2017).

9. The official site of PJSC “Mironivsky Hliboproduct” (2017), *“Nefinansovyj zvit Publichne aktsionerne tovarystvo “Myronivs'kyj khliboprodukt” (zvit za novymy standartamy GPI)”*, available at: http://www.mhp.com.ua/uk/operations/poultry (Accessed 3 December 2017).

10. The official site of Stock market infrastructure development agency of Ukraine (2017),*“Publichne aktsionerne tovarystvo “Myronivs'kyj khliboprodukt”*, available at: http://smida.gov.ua (Accessed 3 December 2017).

Стаття надійшла до редакції 0 4.12.2017 р.